

Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
Zijkanaal F West 23
1165 MZ Halfweg

Platform Participatie - Nationale windturbinebepalingen leefomgeving

Betreft: Zienswijze windturbines

Amsterdam, 11 februari 2022

Draagvlak bij burgers

- 1. Groene omgeving:** Ondanks dat burgers doordrongen zijn van het grote belang van het verlagen van onze CO2-uitstoot, is het draagvlak onder burgers laag om groen op te offeren voor groene stroom. Het is ook niet logisch om groen op te offeren voor groene stroom. En windmolens plaatsen in groen betekent een kaalslag van dat groen¹. En een gevaar voor (beschermde) vogels om tegen de wieken te vliegen. Als de windmolens er eenmaal staan is het bovendien gedaan met de toegankelijkheid voor recreatie.
- 2. Stille omgeving:** Het is ongewenst om de schaarse gebieden waar het (relatief) stil is, te beroven van die stilte door daar windmolens te plaatsen.
- 3. Geluidbelaste omgeving:** In een reeds geluidbelaste woonomgeving waar bewoners (voor de zoveelste keer) te horen krijgen dat de overheid de overlast zoveel mogelijk zal beperken, willen bewoners er niet nog meer geluid bij.
- 4. Datacenters:** Wat niet helpt is dat onze minister zich ervoor heeft ingezet om grote buitenlandse partijen naar Nederland te halen om hun datacenters voor de Europese markt in Nederland te plaatsen. Buitenproportioneel. Ruimte is een schaars goed in Nederland. Zo schaars dat er op kleine afstand van woningen windmolens noodzakelijk blijken. En die datacenters, die slurpen ook nog eens groene stroom. Dat betekent dus (veel) meer windmolens dan nodig.
- 5. Noordzee:** Onze ruimte op zee voor windmolens is beperkt, desondanks worden door Nederland licenties verkocht voor stroom in het buitenland. Als de overheid zo nonchalant omgaat met alternatieven op zee, dan zien burgers geen urgentie voor windmolens in hun woon- en leefomgeving.
- 6. Alternatieven:** Begin met zonnepanelen op het dak van alle distributiecentra en met isoleren van alle woningen.
- 7. Schiphol:** Het nieuwe kabinet heeft gekozen voor groei van Schiphol. Dat betekent meer vliegtuigen en vooralsnog ook meer CO2-uitstoot. Voor burgers daarentegen is geen groei van Schiphol een veel betere oplossing om de CO2-uitstoot te verminderen. En krimp een nog betere. De urgentie vanwege het klimaat is al groot en wordt nog groter door de voorgenomen groei van Schiphol. Als de overheid op deze manier omgaat met de urgentie van het klimaatprobleem, hoe moeten burgers dan de urgentie zien van windmolens in hun woon- en leefomgeving?

¹ Dat leert de praktijk zoals bijvoorbeeld in Heinenoord waar 1014 bomen gekapt zijn voor de aanleg van 5 windmolens www.pointer.kro-ncrv.nl/verzet-tegen-windmolens-heinenoord-5-vlakkbij-natura-2000 of kwz.me/hfN

Afstandsnorm

Bewoners in en om Amsterdam huiveren bovendien bij de gedachte aan windmolens op 350 meter van hun woning, de landelijke norm die Amsterdam hanteert als minimumafstand. Het vertrouwen in de overheid is op dit moment laag, en dat komen wij hier ook tegen. Met 350 meter afstand neemt de gemeente grote risico's omdat in publicaties wordt gesproken van afstanden van minimaal 1,1-1,5 km en 10 keer de ashoogte of zelfs de tiphoogte van de molens. Met 350 meter ontbreekt iedere veiligheidsmarge. Terwijl dat wel zou moeten, want er is onvoldoende zekerheid over de geluidsoverlast en de burger kan niet rekenen op handhaving bij geluidsoverlast.

Er staan in Nederland veel windmolens van 50 meter hoog. Die kun je volgens Jan de Laat (LUMC) zonder problemen op een afstand van 500 meter van een woonwijk plaatsen. Maar zodra ze hoger worden, moet je de afstand vergroten. Daar wordt in Nederland nog geen rekening mee gehouden.

De gezondheid en veiligheid van burgers zou voorop moeten staan

Geluidsnorm

Het Lden 24-uurs jaargemiddelde is steeds meer het uitgangspunt voor geluidsnormering in de EU. En dat geldt ook voor windmolenlawaai. Wij hebben hier te maken met Amsterdam waar de norm van 47 dB het uitgangspunt is. 's Nachts mag het geluid niet boven Lnight 41 dB komen. Windmolens draaien niet continu, ze staan ook wel eens stil bij te weinig of te veel wind. Omdat er wordt gewerkt met een jaargemiddelde betekent dit dat er ook perioden zullen zijn waarbij er ruimte is voor geluidswaarden (flink) boven de 47 dB. Zoals bij harde wind, dan maakt een windmolen veel meer lawaai.

De ervaring leert dat de initiatiefnemers de beschikbare ruimte zoveel mogelijk zullen consumeren. Terwijl geluidsnormen er zijn er om excessen te voorkomen - ze helpen niet voor een leefbare samenleving.

Windmolengeluid wordt berekend – niet gemeten

Het is niet mogelijk om windmolenlawaai bij de dichtstbijzijnde woningen te meten. De techniek ontbreekt om het geluid van de windmolens bij woningen te filteren. Daarom wordt het windmolengeluid bij de woningen berekend op basis van de geluidsuitstoot bij de bron, bij de windmolens dus.

Op basis van het Handboek Meten en Rekenen van Industriegeluid (de HMRI) is een model ontwikkeld waarmee zo'n berekening kan worden gemaakt. Weliswaar is dit model het beste binnen de mogelijkheden van de HMRI, maar idealiter zou er een nieuw model van scratch af aan worden ontwikkeld. Want de HMRI is niet ontwikkeld voor het berekenen van windmolengeluid. Maar de HMRI is wel verankerd in de wet dus zodra het over geluid gaat is dat de aangewezen bron voor de modellen.

Vervolgens lijkt er een tekort te zijn aan deskundigen die de zeer specialistische berekeningen voor de windmolens kunnen maken. Het is maatwerk, afhankelijk van diverse factoren ter plekke. Het ergste scenario is dat het model zonder aanpassingen in de basisvorm wordt toegepast en er niemand is die het merkt. Zoiets is niet ondenkbaar. Het is aan de externe partij

die de windmolens gaat bouwen en exploiteren (de initiatiefnemer) om het model op maat te laten ontwikkelen. Daarna is het aan de omgevingsdienst om de vergunningverlener te adviseren over dat uiteindelijke model. Dit is kwetsbaar, hierbij kan van alles misgaan. Ook omgevingsdiensten kampen met een tekort aan capaciteit. Burgers zijn dan de dupe.

Naast horizonvervuiling en slagschaduw maken hoge windmolens een hinderlijk geluid. Ze mogen daarom niet te dicht bij woonwijken worden geplaatst, zegt Jan de Laat (LUMC).

Handhaving

Als er gedurende het lopende jaar een (berekend) gemiddelde is boven de 47 dB is er juridisch geen grond om de initiatiefnemer te dwingen om de geluidsuitstoot te beperken, want het kan altijd later nog goed komen volgens het model.

Vraag is wat er gebeurt als na afloop van het jaar blijkt dat de berekening is overschreden. Komt de initiatiefnemer dan met excuses zoals extreme meteocondities? Of wordt er alsnog gehandhaafd en wat houdt dat dan in? Want de geluidsoverlast heeft al plaatsgevonden. Dit zal leiden tot eindeloos gesteggel met omwonenden.

Er zal discussie ontstaan over de uiteindelijke uitkomsten. De gemeente zal met al haar middelen proberen te onderbouwen dat er voldaan wordt aan de norm. Maar de specialistische kennis is complex en zit niet bij de gemeente. Toch kan de gemeente wettelijk gelijk krijgen. Immers de meet- en rekenmethode is vastgelegd in de wet. En bij de woning weten we eigenlijk niets van de daadwerkelijke situatie want daar is meer geluid van dat van de windmolens. Bewoners zullen daardoor niet kunnen aantonen dat de jaarnorm bij de woning wordt overschreden. Immers daar wordt volgens het wettelijk model niet gemeten.

Vast staat dat een norm op basis van een jaargemiddelde niet transparant is voor de burgers. En zich niet leent voor een effectieve handhaving. Maar er is geen alternatief. En dat is een hele goede reden voor voorzichtigheid.

*In Oss kiezen ze daarom voor een veiligheidsmarge: 'Om geluidshinder zo veel mogelijk te beperken is nadrukkelijk geprobeerd om te komen tot een situatie met zo min mogelijk woningen binnen de 42 dB Lden contour. Dit is ruim lager dan de grenswaarde die volgens het Activiteitenbesluit geldt, namelijk 47 dB Lden.'*²

Infrasoon geluid

Laagfrequente geluiden zijn niet hoorbaar, maar hebben wel effect op het lichaam. Ze geven volgens Jan de Laat bij constante blootstelling een gevoel van lichte zeeziekte. Deze infrasone trillingen worden door het lichaam onbewust gevoeld en vertaald als alarmsignalen. Zeker als dit signaal voortdurend wisselt, zoals bij windturbines door veranderende windsterkte, windrichting en resonantie – slaat ons lichaam continu onbewust alarm. Zo zorgen deze trillingen voor een chronische stressreactie. Klachten veroorzaakt door infrasone trillingen en laagfrequente geluiden worden vaak niet meteen herkend en kunnen moeilijk gekoppeld worden aan de bron.³

² mp.nl/nieuws/geluid-beperkt-omvang-windpark-oss of kwz.me/hfe - bureau M+P heeft het windmolenmodel ontwikkeld op basis van de HMRI

³ https://www.vdladvocaten.nl/wp-content/uploads/2021/02/Voorkom-het-windturbine-syndroom_DEI-1_-22-1-2021.pdf of kwz.me/hfP

Planvorming en besluitvorming

Voorkom dat er autocratisch besluiten genomen worden door gemeentebesturen over het plaatsen van windmolens. Verplicht een echte burgerparticipatie⁴ met een duidelijke status en mandaat en neem bewoners mee vanaf de aanvang van het maken van de plannen zoals het Verdrag van Aarhus bepaalt, zorg voor co-creatie en gedeeld eigenaarschap. Geef burgers een actieve rol in zowel visie, planning als uitvoering en vraag ze niet alleen naar hun mening over iets dat al bedacht is.

Samenvattend

1. Het draagvlak onder bewoners voor windmolens is in onze woonomgeving laag;
2. In het belang van het behoud van natuur voor het ecosysteem en het behoud van toegankelijke natuur voor bewoners om in te recreëren, betogen wij dat er geen windmolens in groene gebieden mogen komen;
3. Vereis afstanden van woningen van minimaal 1,1-1,5 meter en 10 keer de as- of tip-hoogte van de molens.
4. Wij uiten onze zorgen over:
 - De beperkingen van een meetmethode die uitgaat van metingen aan de bron om het windmolengeluid bij de woningen te berekenen;
 - De handhaving op basis van een Lden jaargemiddelde;
 - Meer omgevingsgeluid.

Wij verzoeken op basis hiervan om een **flinke veiligheidsmarge** in te calculeren in de uiteindelijk te hanteren norm.

5. Verplicht gemeenten om de gezondheid en veiligheid van burgers voorop te stellen. Er zijn veilige oplossingen die eerst uitgevoerd dienen te worden.
6. Neem bewoners serieus en verplicht gemeentebesturen om bewoners vanaf het begin bij de plannen te betrekken met echte participatie.

Belanghebbendheid

Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg behartigt de belangen van de bewoners van Zijkanaal F op het gebied van de kwaliteit van het woon- en leefklimaat. In Zijkanaal F liggen 56 woonarken waarvan bijna alle bewoners lid zijn van de bewonersvereniging. Het aangrenzende Geuzenbos en de Bretten zijn onderdeel van het windmolenzoekgebied van Amsterdam.

Met vriendelijke groet,
 Frances de Waal,
 Mede op persoonlijke titel

⁴ Zie echte participatie op geenn1.nl/downloads/dialogtafel/rob-de-wilde-hoe-echte-participatie-te-organiseren.pdf of kwz.me/hfu